

31 482 Cultuursubsidies 2009–2012

Nr. 32 Verslag van een schriftelijk overleg

Vastgesteld 2 april 2009

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap 1), hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de brief van 28 januari 2009 inzake het annuleren van de ondertekening van cultuurconvenanten (Kamerstuk 31482, nr. 28). Bij brief van 2 april 2009 heeft de minister deze beantwoord. Vragen en antwoorden, voorzien van een inleiding, zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie
Boeve

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

De leden van de CDA-fractie betreuren het dat het niet gelukt is om tot ondertekening van de convenanten te komen. Wel hebben zij met opluchting geconstateerd dat de individuele cultuurinstellingen hier niet onder hoeven te lijden. De leden vragen de minister wat in zijn ogen de meerwaarde is van het sluiten van cultuurconvenanten. Met andere woorden, wat zijn in zijn ogen de beleidsgevolgen van het feit dat nu geen convenanten voorliggen, zo vragen deze leden. Ook willen zij weten of het nog steeds in de rede ligt om tijdens het bestuurlijk overleg in maart 2009 de beleidsagenda voor de komende jaren te bespreken. Welke beleidsthema's komen hierin aan de orde, zo vragen deze leden. Voorts vernemen deze leden graag of de minister verwacht uiteindelijk wel tot concrete afspraken met het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) te komen. Zullen deze afspraken in een aangepast convenant verwoord worden? Tot slot vragen de aan het woord zijnde leden of het in de rede ligt dat de punten waarover controverses bestond, weer aan bod komen en opnieuw een breekpunt worden.

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van het niet doorgaan van de gezamenlijke ondertekening van de cultuurconvenanten, die gepland stond op 13 januari 2009. Deze leden begrijpen waarom de ontstane situatie de minister heeft doen besluiten de ondertekening te annuleren. De situatie baart hen echter wel grote zorgen. De leden hebben daarom een aantal vragen. Allereerst willen zij weten welke standpunten de minister, het IPO en de VNG hebben over de rol van de cultuurconvenanten binnen het cultuurbeleid. Voorts willen zij weten waarom de minister, het IPO en de VNG niet in staat zijn gebleken om tot een overeenkomst te komen over de cultuurconvenanten. Ziet de minister mogelijkheden om later alsnog te komen tot ondertekening van de cultuurconvenanten, zo vragen zij. Wat zijn volgens de minister de consequenties van de annulering van de ondertekening, vragen deze leden vervolgens. Ook vernemen de leden graag waarop de minister zijn conclusie baseert dat het niet ondertekenen van de cultuurconvenanten geen gevolgen zal hebben voor de cultuurinstellingen. Tot slot willen de leden weten of de minister vertragingen voorziet en/of moeilijkheden met het opstellen van de beleidsagenda als gevolg van het niet ondertekenen van de cultuurconvenanten. Zo ja, welke mogelijkheden ziet hij om dergelijke vertragingen en/of moeilijkheden te beperken, vragen de leden van voornoemde fractie.

De leden van de SP-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van het feit dat de ondertekening van de cultuurconvenanten zijn geannuleerd. De minister geeft in de brief aan de voorzitters van de landsdelen en de wethouders van de G3 d.d. 14 januari 2009 aan op grond van het verkregen informatie van het IPO en het VNG 'het nu niet opportuun te vinden tot ondertekening van de cultuurconvenanten over te gaan'. De minister stelt voor de reeds overeengekomen afspraken op instellingenniveau op te nemen in een brief en deze bestuurlijk te bekrachtigen. De leden vragen wat de meerwaarde van deze brief is: de afspraken zijn immers overeengekomen. Wellicht kan er duidelijkheid komen over de verschillen tussen een convenant en bestuurlijke bekrachtiging. Ook vragen de leden of in plaats van bestuurlijke bekrachtiging niet beter geïnvesteerd kan worden in hernieuwd overleg tussen IPO, VNG en het ministerie om alsnog te komen tot ondertekening van een cultuurconvenant. De woorden 'nu niet opportuun' kunnen immers inhouden dat er op een later moment wellicht wel overgegaan kan worden tot ondertekening. De aanbiedingsbrief van 28 januari 2009 doet slechts de mededeling dat het niet ondertekenen van de cultuurconvenanten geen consequenties heeft voor de cultuurinstellingen. Toch zijn er bij de leden een aantal vragen gerezen, welke naar hun mening beantwoord dienen te worden. Wat betekent de niet-ondertekening voor de ambities als gesteld in 'Kunst van leven' op het gebied van de vier basisfuncties (ontwikkeling, internationaal platform, ondersteuning en instandhouding)? Op welke wijze gaan deze gerealiseerd worden, zo vragen deze leden. Tevens zijn zij benieuwd wat de financiële consequenties zijn voor de onderlinge verbanden tussen onderlinge

instellingen; een aantal convenantpartners tekenen immers wel. Ook zijn de leden van voornoemde fractie van mening dat het niet tekenen van de convenanten de relatie tussen de basisinfrastructuur en overige (niet Rijks gesubsidieerde) instellingen zal kunnen beïnvloeden. Ook daarover ontvangen de leden graag meer informatie.

De leden van de VVD-fractie hebben de brief van de minister met belangstelling gelezen. In de brief hebben zij aanleiding gezien tot het stellen van enkele vragen. De leden van deze fractie willen weten of het waar is dat de minister bij enkele gemeenten bereid is alsnog over te gaan tot het ondertekenen van de cultuurconvenanten. Zo ja, welke gemeenten zijn dit? Hoe hebben gemeenten de kans gekregen zich alsnog te melden voor ondertekening, vragen de leden. Ook willen zij weten of de minister een inventarisatie heeft gemaakt van gemeenten die alsnog wilden tekenen. Of hebben de bewuste gemeenten zich zelf gemeld? Voorts vragen de leden van deze fractie of het waar is dat de minister geen duidelijke tijdsaanduiding heeft gegeven van het moment waarop de convenanten alsnog ondertekend zullen worden. Is de minister zich ervan bewust dat verschillende partijen er baat bij hebben als er wel een duidelijke termijn wordt vastgesteld? Is de minister het met deze leden eens dat een spoedige ondertekening zijner hand van het cultuurconvenant gunstig is voor veel belanghebbenden en gemeenten zoals Almere? Ook vragen deze leden of de minister ten aanzien van dat laatste onderschrijft dat de verantwoordelijkheid van OCW richting de Schaalsprong van die gemeenten, zoals Almere, beter gewaarborgd zal zijn door ondertekening van de convenanten. Vervolgens vernemen deze leden graag of gemeenten die de cultuurconvenanten niet ondertekenen benadeeld worden ten opzichte van gemeenten die dit wel doen. Zo ja, in welke zin? Zo nee, wat is volgens de minister dan de meerwaarde van de cultuurconvenanten, zo vragen deze leden. Welke specifieke meerwaarden had het IPO in gedachte bij de formulering van haar twijfels met betrekking tot de cultuurconvenanten?

Tot slot vragen deze leden of de minister het denkbaar acht dat gemeenten die de convenanten wel zullen tekenen problemen ondervinden met hun provincie, aangezien het IPO zich heeft uitgesproken tegen de cultuurconvenanten.

II. Reactie van de minister

Inleiding

Voordat ik reageer op uw specifieke vragen wil ik aangeven wat er rond het wel of niet tekenen de afgelopen periode is gebeurd.

Op 13 januari 2009 stond de ondertekening van de convenanten gepland. Tijdens het bestuurlijk overleg van 15 december 2008 gaf de IPO-delegatie aan dat zij twijfels had over het ondertekenen van de convenanten; er moest sprake zijn van een duidelijke meerwaarde. Kort na het bestuurlijk overleg heeft het IPO namens een aantal provincies aangegeven de convenanten niet te willen tekenen. Ik heb toen de geplande ondertekening van de cultuurconvenanten geannuleerd. Dat heb ik de betrokken partijen bij brief van 14 januari meegedeeld.

Als reactie op deze brief hebben enkele convenantpartners aangegeven dat ze het betreuen dat er geen convenanten met hen worden afgesloten. Daarop heb ik aangegeven bereid te zijn om de cultuurconvenanten te ondertekenen met alle convenantpartners die daar prijs op stellen. De convenantpartners zijn hierover per brief van 25 februari 2009 geïnformeerd.

Tijdens het bestuurlijk overleg van 17 maart 2009 heeft de VNG gevraagd of ook afzonderlijke gemeentes met het ministerie van OCW een cultuurconvenant kunnen afsluiten. Deze vraag is tevens door de VVD-fractie gesteld. Ik heb hierop geantwoord (brief van 30 maart 2009) dat ik bereid ben met die afzonderlijke gemeentes een convenant af te sluiten die daar prijs op stellen én die niet landsdeelgewijs convenanten kunnen afsluiten. Voorwaarden zijn bovendien dat de betreffende gemeente onderdeel uitmaakt van een convenantgebied, genoemd in bijlage 1 van het 'Algemeen kader interbestuurlijke verhoudingen cultuur' en dat in deze gemeente tenminste één instelling uit de basisinfrastructuur is gevestigd. Er moet immers wel iets af te spreken zijn.

Op 8 april vindt de ondertekening van de convenanten plaats. Op dit moment ziet het er naar uit dat ik met de landsdelen West en Midden en de G3 een convenant afsluit. Over afzonderlijke gemeentes is nog niets bekend. Met de convenantpartners die geen convenant willen afsluiten worden de reeds gemaakte afspraken over de subsidiëring van instellingen niveau per brief bevestigd.

De aanleiding van het niet ondertekenen

Zowel de leden van de CDA- als de PvdA-fractie vragen naar de aanleiding van het niet ondertekenen van de cultuurconvenanten. De CDA-fractie vraagt tevens of de punten waarover controversie bestond, weer aan bod komen en opnieuw een breekpunt kunnen worden.

De IPO-delegatie gaf tijdens het bestuurlijk overleg van 15 december aan dat zij twijfels had bij het ondertekenen van de convenanten; er moest sprake zijn van een duidelijke meerwaarde. De bedoelde meerwaarde zou liggen in het bespreken en opnemen van thema's die de afspraken van afzonderlijke instellingen overstijgen. Voor het IPO ging het hierbij vooral om onderzoek naar de mogelijkheid en wenselijkheid van normering van instellingen na 2012 en het opzetten van een agenda 2009-2012. Dit zijn naar mijn oordeel echter geen onderwerpen voor de convenanten, maar voor de beleidsagenda waarvoor IPO en VNG de gesprekspartners zijn. De cultuurconvenanten behelzen namelijk afspraken over de instellingen in de culturele basisinfrastructuur, en over de allocatie van financiële middelen zoals opgenomen in het subsidieplan 2009-2012.

De beleidsagenda 2009-2012 is tijdens het recente bestuurlijk overleg vastgesteld.*) Daarin is onder meer het onderzoek naar normering van instellingen na 2012 opgenomen. Deze onderwerpen kunnen derhalve geen breekpunt meer zijn.

De beleidsagenda 2009-2012

Zowel de leden van de PvdA-fractie als de CDA-fractie willen weten of de niet-ondertekening voor vertraging zorgt bij het opstellen van de beleidsagenda voor de komende jaren. De CDA-fractie vraagt daarnaast of de beleidsagenda tijdens het bestuurlijk overleg van maart 2009 besproken gaat worden, zo ja, wat de beleidsthema's zijn en of de uitkomst ervan opgenomen wordt in een aangepast convenant

Zoals gezegd staat de beleidsagenda los van de convenanten met de landsdelen en G3. De beleidsagenda 2009-2012 is inmiddels tijdens het bestuurlijk overleg van 17 maart jl. door IPO, VNG en OCW vastgesteld. Voor de inhoud daarvan verwijs ik naar de bijlage. Er wordt over deze beleidsagenda geen convenant afgesloten.

De gevolgen van het (niet) ondertekenen

A

De leden van de PvdA- als SP-fractie willen weten of er (financiële) consequenties voor cultuurinstellingen zijn door de annulering van de ondertekening. Graag vernemen de leden van de PvdA waarop ik de conclusie baseer dat het niet ondertekenen van de convenanten geen gevolgen zal hebben voor de cultuurinstellingen.

Het niet ondertekenen heeft geen gevolgen voor de instellingen, omdat ik de bestuurlijke afspraken zal nakomen ongeacht of ze zijn bevestigd via een convenant of een brief. Ook de overige convenantpartners hebben zich in die zin uigelaten. Er zijn dus geen nadelige gevolgen voor de cultuurinstellingen.

B

De leden van de VVD-fractie willen graag weten of gemeentes die de cultuurconvenanten niet ondertekenen benadeeld worden ten opzichte van gemeentes die dit wel doen? Zo ja, in welke zin. Zo nee, wat is volgens de minister dan de meerwaarden van de cultuurconvenanten, zo vragen deze leden.

Het niet ondertekenen heeft om dezelfde reden als hierboven geen consequenties voor gemeentes. Toch zie ik wel degelijk een (symbolische) meerwaarde van het afsluiten van convenanten. Met de ondertekening wordt zichtbaar uitdrukking gegeven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de drie overheden voor het culturele leven, in het bijzonder voor de basisinfrastructuur. In de convenanten worden de bestuurlijke afspraken immers vastgelegd.

C

De leden van de CDA-fractie vragen zich af wat de beleidsgevolgen zijn van het feit dat er geen convenanten voorliggen.

Het niet ondertekenen van de convenanten heeft geen beleidsgevolgen, omdat de beleidsthema's zijn vastgelegd in de beleidsagenda zoals die onlangs met het IPO en de VNG zijn vastgesteld.

D

De leden van de SP-fractie vragen in hun reactie naar de meerwaarde van de bestuurlijke bekrachtiging per brief: de afspraken zijn immers al gemaakt. En wat is het verschil tussen een bestuurlijke bekrachtiging en ondertekening van de convenanten.

De meerwaarde zit hem in het feit dat de afspraken schriftelijk worden vastgesteld. Inhoudelijk is er geen verschil tussen de ondertekening van de brief of het convenant, maar sommige convenantpartners hadden in de convenanten graag beleidsthema's opgenomen. Ik heb daar niet voor gekozen, maar heb de beleidsthema's opgenomen in de beleidsagenda zoals afgestemd met het IPO en de VNG.

E

Daarnaast stellen de leden van de SP-fractie de vraag wat de niet-ondertekening betekent voor de ambities als gesteld in 'Kunst van leven' op het gebied van de vier basisfuncties (ontwikkeling, internationaal platform, ondersteuning en instandhouding). Tot slot wensen de leden van de SP-fractie informatie over de eventuele gevolgen van de niet-ondertekening voor de relatie tussen basisinfrastructuur en overige (niet Rijksgesubsidieerde) instellingen

De niet-ondertekening van de convenanten heeft geen consequenties voor de ambities als gesteld in 'Kunst in leven'. Alle door de SP-fractie genoemde functies zijn vervuld in de Basisinfrastructuur, zoals die is vastgesteld in het Subsidieplan 2009-2012.

Tot slot heeft de niet-ondertekening geen invloed op de relatie tussen de basisinfrastructuur en overige (niet Rijksgesubsidieerde) instellingen, omdat deze laatste instellingen geen deel uitmaken van de convenanten.

De rol van de cultuurconvenanten

De leden van de PvdA-fractie willen weten welke standpunten de minister, het IPO en de VNG hebben over de rol van cultuurconvenanten binnen het cultuurbeleid.

Voor de ondersteuning van de cultuur in Nederland zijn drie overheidslagen betrokken. Het is van belang dat het beleid van de diverse overheden goed op elkaar wordt afgestemd en dat er ruimte is om gemeenschappelijke ambities te realiseren. Voor zover het gaat over de subsidies aan instellingen in de basisinfrastructuur zijn de convenanten daarvoor de aangewezen weg. De beleidsagenda maakt deel uit van het bestuurlijk overleg met VNG en IPO. De wijze waarop een en ander nu is vormgegeven maakt deel uit van de evaluatie van de subsidiesystematiek.

Nieuwe datum voor ondertekening

De leden van CDA-, PvdA-, SP- en VVD-fractie vragen of ik nog ruimte zie om later alsnog te komen tot ondertekening.

Ik ben en blijf bereid om met elke convenantpartner de vorig jaar gemaakte afspraken in een convenant vast te leggen en te ondertekenen.

Almere

De leden van de VVD-fractie willen graag weten of ik het met hun eens ben dat een spoedige ondertekening van de convenanten van mijn kant gunstig is voor veel belanghebbenden zoals gemeente Almere. Daarbij vragen de leden zich of ik ten aanzien van Almere onderschrijf dat de verantwoordelijkheid van OCW richting Almere's schaa sprong beter gewaarborgd zal zijn door ondertekening?

Met landsdeel midden wordt volgende week het convenant getekend. In het convenant is een passage over de schaa sprong van gemeente Almere opgenomen.

*) Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

1) Vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

van der Vlies (SGP)	van der Staaij (SGP)
Depla (PvdA)	Gill'ard (PvdA)
Slob (CU)	Anker (CU)
Remkes (VVD)	van Miltenburg (VVD)
Van Bochove (CDA), Voorzitter	Atsma (CDA)
Joldersma (CDA)	Ferrier (CDA)
de Vries (CDA)	Sterk (CDA)
van Vroonhoven-Kok (CDA)	Vietsch (CDA)
van Dijk (CDA)	Schinkelshoek (CDA)
Leerdam (PvdA)	van Dijken (PvdA)
Dezentjé Hamming- Bluemink (VVD)	Elias (VVD)
Kraneveldt-van der Veen Hamer (PvdA) (PvdA)	
Roefs (PvdA), Ondervoorzitter	Van Dam (PvdA)
Verdonk (Verdonk)	van der Burg (VVD)
van Leeuwen (SP)	Gesthuizen (SP)
Biskop (CDA)	Jonker (CDA)
Bosma (PVV)	Fritsma (PVV)
Pechtold (D66)	van der Ham (D66)
Zijlstra (VVD)	Ten Broeke (VVD)
Langkamp (SP)	van Bommel (SP)
van Dijk (SP)	Leijten (SP)
Besselink (PvdA)	Timmer (PvdA)
Ouwehand (PvdD)	Thieme (PvdD)
Dibi (GL)	Peters (GL)
Smits (SP)	Gerkens (SP)